

dette Forhold. Nu kan der selvfølgelig findes Fanatikere i alle Lejre, ogsaa blandt den aktive Toldpolitik's Tilhængere: Da jeg ganske aabent erkender, at jeg paa ingen Maade er Tilhænger af overdreven Protektionisme, principielt snarere det modsatte — hvis man da overhovedet har nogen som helst Interesse i at tale om Principper paa dette Omraade, hvor alene opportune Hensyn bør være afgørende —, saa vil jeg alligevel nævne dette Ord her fra denne Plads. Og jeg vil gøre det i Haab om at bidrage noget til, at det dog en Gang maa gaa op for Folk, at dette forfærdelige Begreb Told, hvor det overhovedet bliver effektivt, jo faktisk ikke er andet end Kroner og Øre ud af den enkelte Borgers Lomme, nøjagtig ligesom de Kroner og Øre, som Skattevæsenet og andre onde Magter opkræver paa en Maade, der for det første er mere rigoristisk og vanskeligere selv at regulere — man skal jo være forsigtig i saa Henseende — og for det andet mangler den tiltalende Biomstændighed, at Systemet, hvor det ikke direkte bringer Penge i Statkassen, i Stedet for er med til at sikre, at indenlandsk Arbejde og Foretagsomhed trives og udvikles. Med de Summer, der nu ofres til Arbejdsløsheden, bør Regnestykket: for eller mod, ikke være vanskeligt.

Jeg skal i Dag afholde mig fra at komme for dybt ind paa Toldproblemet; vi vil jo snart faa Anledning til at drøfte denne Sag meget nøje. De fromme Ønsker, jeg selv har paa dette Omraade, skal jeg endvidere gemme til en Omtale af det økonomiske Program, Handelsministeren har gjort Rede for: Her vil jeg blot pege paa Sammenhængen mellem Toldpolitik og den aktive Handelspolitik, som ogsaa vi frivilligt eller nødtvungent kommer til at slaa ind paa. Endnu regerer ganske vist her de gamle Dogmer med ufornindsket Kraft. Man behøver blot at gaa tilbage til det Møde, Andelsfolkene nylig afholdt her i Byen, for at se Teorierne i deres fulde Blomst. En af Talerne ved dette Møde nedlagde paa genial Maade Essensen af hele vort saakaldte Frihandelssynspunkt i følgende Sætning: Vi kræver fri Adgang til Verdensmarkedet og dets Priser og kan ikke gaa med til nogen Toldpolitik, der forhindrer os heri.

Det lyder jo smukt, men en Ting er vellydende Slagord af den Slags, man hører dobbelt gerne, fordi de repræsenterer Toner fra Barndoms Dage, en helt anden Ting derimod den Tvivl, der dog ved nøjere Gennemtanke maa gribe selv den mest

fanatiske Andelsmand overfor de faktiske Forhold, hvormed den store Verden møder hans Ideal.

Hvad vil det nemlig sige, at det danske Landbrug kræver „fri Adgang til Verdensmarkedet og dets Priser og ikke kan gaa med til nogen Toldpolitik, der er en Hindring herfor“? Betyder det, at man vil slaa i Bordet overfor de Lande, der just med deres Told- og Handelspolitik lægger sig i Vejen for det danske Landbrugs Eksports Afsætning? Det danske Landbrug, som nu ikke mere har sit gamle Monopolmarked England saa ubestridt og fast som før, kan jo dog begynde at tale med om af bitter Erfaring, hvorledes andre Lande fortolker „den frie Adgang“ til Verdensmarkedet og dets Priser. Men hvad har man saa at slaa i Bordet med uden netop vore egne Toldforanstaltninger — thi saa langt rækker det danske Landbrugs politiske Magt dog ikke, at vi ved blot Protest kan ændre de store Landes Politik.

Jeg har før nævnt det ærede Medlem Hr. Brørsens Anfægtelser overfor vor Kød-eksport, og naar man taler med den menige Landmand, da ved man jo, at det ikke er blide Udtryk, han har overfor de fremmede Landes Afværgeforanstaltninger overfor det Smør og Flæsk, som han synes det er hans verdenshistoriske Ret „frit“ at afsætte hvor som helst. De gode gamle Dage er ogsaa forbi for Landbrugseksportens Vedkommende.

Instinktivt erkender da sikkert vor Landbrugsstand, at der er noget galt i Systemet, og hvis man en Gang vilde lade Lidenskaberne fare, saa kunde man maaske faa Ørenlyd for, at det, der er det forkerte i vor samlede økonomiske Politik, er, at Vekselvirkningen netop mellem Land- og Byerhvervene ikke udnyttes i vort Forhold til Udlandet, som den burde udnyttes. I vor Samfundshusholdning supplerer jo dog Erhvervene hinanden bl. a. ved deres forskellige Evne til at sysselsætte Befolkningen. Det er ganske vist i den nuværende Krise blevet Skik at søge at benægte dette Vekselvirknings- og Samhørighedsforhold og i Stedet at saa Splid og Ophidselse, saa at navnlig Landbruget efterhaanden har faaet den Opfattelse, at det er det eneste naturlige Erhverv, der bærer om ikke hele Verdens Byrder, saa dog alle Danmarks paa sine Skuldre, dette rent uanset, at Byerne i de sidste 5 Aar har betalt de 78 pCt. af vore samtlige direkte Skatter, som jo udgør vore altovervejende Statsindtægter. Dette Ophidselsesarbejde er en daarlig Gerning overfor Landbruget selv. Langt